

5de. Er wordt door WERDER de opmerking gemaakt, dat *Aphis fabae*, afkomstig van Gelderland en Naumburg an der Saale, in Wageningen op *Rumex crispus* L. en *obtusifolius* L. kon worden overgebracht, terwijl *Aphis fabae*, afkomstig van Naumburg an der Saale, aldaar niet op deze planten kon worden overgebracht. Hiermede meent WERDER wederom een wapen tegen ons te hebben gevonden. Deze tegenstrijdigheid kan op twee manieren verklaard worden:

a. De te Wageningen gebruikte planten hebben eene andere erfelijke samenstelling gehad dan de te Naumburg an der Saale gebruikte planten.

b. BÖRNER's assistent heeft niet met de noodige accuratesse gewerkt.

Bovenstaande beschouwingen in aanmerking genomen, zou men geneigd zijn te veronderstellen, dat WERDER alle splitsing van soorten in de *fabae*-groep zou verwerpen, doch tot onze groote verwondering en zijne eigene inconsequentie beschouwt hij *fabae*, *rumicis*, *hederae*, *viburni* en *newtoni*, welke in Zwitserland gevonden werden, als goede soorten. Waar WERDER opgeeft, dat de morphologische kenmerken bij bladluizen over het algemeen niet constant zijn, hoe wil hij dan de vijf door hem genoemde soorten van elkander onderscheiden?

Ten slotte betreuren we het ten zeerste, dat collega WERDER tot aanvallende kritiek is overgegaan, zonder zelf proeven genomen te hebben.

Wat het overige gedeelte van WERDER's dissertatie betreft, is het te betreuren, dat er in de meeste gevallen geene beschrijvingen gegeven worden, zoodat het in twijfelachtige gevallen niet mogelijk is, om uit te maken, welke soorten WERDER bedoeld heeft. Met de vermelding der geographische verspreiding der soorten is WERDER zeer onvoorzichtig geweest, daar hij de betreffende literatuur kritiekloos geciteerd heeft. Zoo bijv. geeft hij op, dat *Aphis laburni* KALTENBACH op Java voorkomt, hetgeen beslist onjuist is.

Buitenzorg, 20 Juli 1931.

C. FRANSSEN.

Pyrameis cardui L. weer in ons land.

Op blz. 127 van Lambillionea, no. 7, van Juli 1931, vermeldt F. DERENNE iets over het talrijk voorkomen van

Pyrameis cardui L. in België en Frankrijk gedurende den voorzomer van 1931. Aan 't slot zegt hij: Nos collègues de Hollande pourront certainement nous documenter sur l'intensité de ce vol dans leur pays. Dit is voor mij aanleiding, hier iets mee te deelen over 't voorkomen van *P. cardui* L. in den Zuid-Oosthoek van Gelderland, gedurende den zomer van 1931.

Gedurende meerdere jaren zag ik *P. cardui* hier niet meer, hoewel ik er toch steeds op heb gelet. Den 26^{en} Mei van dit jaar fietste ik tegen 5 uur 's namiddags van Lobith naar Zevenaar en zag den vlinder talrijk vliegen. 's Avonds tusschen acht en negen terugfietsend, vloog hij nog veel talrijker. Snel als de ♂♂ van sommige spinners, schoten ze dwars voor ons heen den weg over, of ook om de toppen der boomen. Overal stoeiden ze bij tweeën, drieën of vieren in de avondzon. Dat was zoo langs den geheelen weg, nu eens meer, dan weer minder talrijk. Honderden heb ik er dien avond gezien. Of 26 Mei de eerste dag was, dat ze hier vlogen, weet ik niet. Veel vroeger wel niet, anders zou ik ze wel eerder opgemerkt hebben. Dat het dieren waren, die hier overwinterd hadden, meen ik gerust te mogen betwijfelen. Zeer zeker zou ik ze dan in 't najaar van 1930 hebben gezien.

Dat ze speciaal in de richting Noord-Zuid vlogen, heb ik niet kunnen constateeren.

Van dien datum af heb ik ze hier in de omgeving verscheidene keeren zien vliegen. Meermalen 's avonds tegen zonsondergang. Ik heb er enkele gevangen, die alle sterk afgevlogen waren.

Is elders in ons land gedurende dezen tijd *P. cardui* waargenomen?

Omstreeks half Juni ben ik naar de rups gaan zoeken. De eerste vond ik in de buurt van den Montferland op distels. In de omgeving van Lobith waren de rupsen in de tweede helft van Juni zeer talrijk te vinden, uitsluitend op distels. Op brandnetels vond ik er geene, hoewel ze deze in gevangenschap even gretig namen als distels. Slechts weinige rupsen hadden de typische kleur en teekening van de *cardui*-rupsen; de meeste waren donker tot zwart.

In deze periode moeten er hier veel zijn omgekomen,

omdat toen juist het gras, waarin de distels stonden, gemaaid werd. Daar de distel hier echter ook buiten de weilanden veel voorkomt, kunnen er nog heel wat overgebleven zijn.

Het opkweken van een aantal rupsen leverde geene moeilijkheden op. Van parasieten was geen sprake. De vlinders kwamen uit in de eerste helft van Juli. Toen zag ik ook nog af en toe den vlinder vliegen, maar steeds meer afgetakeld. Ook vond ik toen nog jonge rupsen.

Van half Juli af heb ik ook *Pyr. cardui* zien vliegen, afkomstig van de hier gegroeide rupsen. Maar juist hier in de omgeving van Lobith, waar ik ze talrijk verwachtte, zag ik er nagenoeg geen. Bijzonder gunstig weer is 't in die dagen niet geweest. Bij den Montferland en bij Laag-Soeren zag ik er verscheidene.

Na begin Augustus heb ik geene waarnemingen meer kunnen doen.

Lobith, September 1931.

L. H. SCHOLTEN.

Ook *Colias-edusa* F. weer in ons land.

Dat *Colias edusa* F. geene bijzonder warme zomers noodig heeft, om hier aangetroffen te worden, kan blijken uit het feit, dat ik op 29 Juli 1931 in de omgeving van den Montferland op een klaverveldje (waar ook *Pyr. cardui* L. tamelijk veel vloog) 5 ♂♂ en 3 ♀♀ en 1 ex. *ab. helice* ♀ ving. Sommige exemplaren waren volkomen gaaf, andere afgevlogen. Elders ving ik daar dien middag nog 1 ♂. Op 1 Augustus vloog *C. edusa* op meerdere plaatsen in de omgeving van den Montferland, o.a. bij den Bijvank. Op 2 Augustus zag ik hem ook bij Lobith. Na dezen datum heb ik er weinig meer op kunnen letten.

Is *C. edusa* nog verder Noordwaarts waargenomen?

Lobith, September 1931.

L. H. SCHOLTEN.

Aanbieding.

De Bibliotheek van het Ignatius-College te Valkenburg (L.) is subscribent van den „*Lepidopterorum Catalogus*” (editus ab EMBRIK STRAND, uitgever W. JUNK, Berlijn), waarvan